

Editörden...

Çağla Kubilay

Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi

İLEF Dergisi'nin bahar sayısından tüm okurlarımıza merhaba. Akademik üretim genellikle yayımlanan metinler üzerinden görünürlük kazansa da her çalışma yalnızca yazar(lar)ın değil sürece emek veren çok sayıda kişinin katkısıyla şekillenir. Özellikle çok katmanlı ve iş birliğine dayalı bir sürecin kaçınılmaz olduğu akademik dergiler çoğu kez görünmeyen kolektif bir emeğin ürünüdür. On yılı aşkın süredir iletişim ve medya çalışmaları alanında eleştirel, özgün ve nitelikli makaleleri yayımlamayı hedefleyen *İLEF Dergisi* olarak bu kolektif emeği önceleyen bir yayın anlayışıyla yolumuza devam ediyoruz. Ön değerlendirme ve hakem süreçlerinde görev alan alanında uzman akademisyenlerin yaptığı titiz değerlendirmeler ve editoryal kurulun kabul alan tüm makaleler için getirdiği önerilerle makalelerin niteliğini her açıdan artırmaya çalışıyoruz. Bu kapsamda başta bu sayıya katkı veren tüm yazarlarımıza ve kabul alsın ya da almasın her bir makalenin niteliğini geliştirmek üzere kapsamlı ve titiz önerilerini sunan hakemlerimiz ile ön değerlendirme sürecinde görev alan hocalarımıza teşekkür ederim. Bu sayıda yer alan beş makale, tam da bu görünmeyen kolektif emeğin sonucu olarak ortaya çıktı.

<http://ilefdergisi.ankara.edu.tr>

ilef dergisi ■ 12 (1) ■ bahar/spring: 5-8

Mayıs 2025 sayısının ilk yazısı, Efe Baştürk tarafından kaleme alınan “Derrida ve Bir Palimpsest-Metin Olarak *Kurtlar Vadisi*’nin Yapısökümü” başlığını taşıyor. *Kurtlar Vadisi* dizisine odaklanan makale, Derrida’nın fabl üzerinden yapısöküme tabi tuttuğu yasa ve şiddet ikiliğini konu alıyor. Dizideki anlatıları, Derridacı yapısöküm aracılığıyla yorumlamayı amaçlayan çalışma, şiddet ve yasa arasındaki gerilimli ilişkiye dair farklı bir perspektif sunuyor. Dizide hayvanlar üzerinden kurulan anlatıları ele alan yazar, devleti ve yeraltı dünyasını temsil eden dizi karakterlerinin şiddetin mitsel kökenini referans göstererek kendi var oluşları arasında nasıl bir bağ kurduklarını tartışmaya açıyor.

“Soyut Makine Kavramı ile Dijital Algoritmaları Anlamak: Yapay Zekâ Dil Modeli Üzerine Bir Eleştirel Söylem Çalışması” başlıklı ikinci yazıda, Erdem İliç ve Naz Almaç ağırlıklı olarak pozitif bilimler terminolojisi içerisinde yer alan algoritma kavramını, Foucault’nun diyagram, Deleuze ve Guattari’nin ise soyut makine kavramları ile ilişkilendirerek ele alıyor. ChatGPT-4 adlı dil modeline sorulan sorular üzerinden eleştirel söylem çalışması gerçekleştiren yazarlar, günümüz yapay zekâ sohbet robotlarından biri olan ChatGPT-4’ün ürettiği anlatı biçimine ve bu anlatı biçiminin politik bağlamlarına odaklanıyor. İliç ve Almaç, araştırma problemi doğrultusunda dil modeline sordukları soruların yanıtları üzerinden yürüttükleri analizle ChatGPT-4’ün neoliberalizmle bağlantılandırılan söylemleri yeniden ürettiğini gösteriyor.

Bu sayının üçüncü yazısı Ezgi Sarıtaş’a ait. “‘Bilgi Asla Gayri Ahlâki Değildir!’: Cumhuriyet’in İlk Otuz Yılında Cinsel Terbiye Tartışmaları” başlıklı çalışmasında Sarıtaş, Cumhuriyet’in ilk otuz yılında gündeme gelen cinsel terbiye tartışmalarının “cinsel şiddet, frengiyle mücadele, nüfusun ıslahı, çocuk düşürme, evlilikte eşitlik” gibi farklı sorunsallar etrafında şekillendiğine ve toplumun eğitimli kesimleri tarafından tartışmaya açıldığına dikkat çekiyor. Yazar, bu kesimlerin cinsel terbiye eğitiminin gerekliliği düşüncesi etrafında birleşmelerine rağmen cinsiyet rollerine dair farklı görüşlere sahip olduğunu belirtiyor ve kadın hakları savunucularının cinsel terbiye konusu aracılığıyla kendilerine bir alan açma olanağı yakaladıklarına dikkat çekiyor. Yazara göre kadın hakları savunucularının bu tartışmalara katılmaları, cinsellik üzerindeki eril tahakküme karşı alternatif bir söylem gelişmesine katkı sunuyor.

Dördüncü yazımız, kadın-doğa ilişkisine eleştirel bir perspektif geliştiren ekofeminist yaklaşımın tüketim kültürüne eklenme sürecini ele alıyor. Fatma Şişli ve Alparslan Nas, “Postfeminist Medya Kültüründe Bir

Tüketim Anlatısı Olarak Ekofeminizm: Türkiye’deki Reklamların Tematik Analizi” adlı çalışmalarında, 21. yüzyılla birlikte popüler bir olgu haline gelen ekofeminizmin, reklam anlatılarında nasıl yer bulduğu sorusuna odaklanıyor. Ekofeminist anlatılardan yararlanan reklamların kadın ve doğa ilişkisini yansıtmı biçimlerini eleştirel bir sorgulamaya tabi tutan çalışmada, 17 farklı reklam filmi tematik analiz yöntemi ile çözümleniyor. Şişli ve Nas’ın çalışması, ekofeminist unsurları barındıran reklamların bir yönüyle postfeminist anlatıyı pekiştirdiğini diğer yönüyle de neoliberal argümanları yeniden ürettiğini gösteriyor.

Süheyla Ayvaz ve Mihrican Tepe tarafından kaleme alınan son yazı “De-gendered or Re-gendered? Rethinking Ageing Masculinity Through Conversations About Car Advertisements” (Cinsiyetten Arındırılmış mı Yoksa Yeniden Cinsiyetlendirilmiş mi? Otomobil Reklamlarına Dair Konuşmalardan Yaşlanan Erkekliği Yeniden Düşünmek) başlığını taşıyor. Metinde, Türkiye’deki yaşlı erkeklerin otomobil reklamları aracılığıyla otomobil ve erkeklik arasındaki ilişkiyi kurma ve erkeklik algılarını inşa etme biçimlerine odaklanılıyor. 60 yaş üstü 11 erkek katılımcı ile iki odak grup görüşmesiyle veri toplanan çalışmada, yazarlar katılımcıların otomobilin erkeğe bazı erkeksi özellikler kattığı klişesine katılmakla beraber, kadınsı özelliklerle ilişkilendirdikleri güvenilir araba kullanma pratiğini aynı zamanda yaşlılıkla da bağlantılı olarak kavradıklarını ortaya koyuyor. Makalede ayrıca yaşlı erkeklerin, erkeklikler arasında kanal değiştirdikleri akışkan bir brikolaj erkeklik deneyimledikleri sonucuna ulaşıyor.

Dergimizin bu sayısında, başta sözünü ettiğim kolektif ancak görünmeyen emeğin oldukça önemli bir bölümünü oluşturan editör yardımcılarımızın katkılarını anmak isterim. Uzun süredir editör yardımcısı olarak dergiye büyük emek veren Araş. Gör. Mine Rugancı Livan bu sayı itibarıyla görevinden ayrılıyor. Kendisine bugüne dek sunduğu katkılar için çok teşekkür ederim. Bu sayıda editör yardımcılığı görevine iki isim daha dahil oldu: Dr. Mehmet Pelivan ve Dr. Ezgi Tural. Yeni yardımcılarımıza hoş geldiniz derken kolektif çalışma pratiğimizi güçlendireceklerine inancımı da paylaşmak isterim. Ayrıca halen görevlerine devam eden editör yardımcılarımız Araş. Gör. Sezer Fener ve Araş. Gör. Esra Özgür ile İngilizce dil editörümüz Hugh Jefferson Turner’a katkılarını için teşekkür ediyorum.

Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi (İLEF) bu yıl 60. yaşını kutluyor. Bu önemli yılda, Kasım ayında üçüncüsünü düzenleyeceğimiz Cumhuriyet ve İletişim Sempozyumu’nun (CİSEM) temasını “iletişim eğitimi” olarak

belirledik. Türkiye’de iletişim eğitiminin kurumsallaşması sürecinde öncü bir rol oynayan fakültemiz bünyesinde gerçekleştirilecek bu sempozyumda iletişim eğitiminin geçmişini, mevcut durumunu ve geleceğini; eleştirel, özgürlükçü ve kapsamlı bir perspektifle tartışmayı umuyoruz. İlgilenen tüm okurlarımızı sempozyuma davet etmekten mutluluk duyarız.

Sempozyumla ilgili ayrıntılara www.cisem.ankara.edu.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Gelecek sayıda görüşmek üzere. Hoşça kalın!